

tan; schijne
ing van Prof.
eite hebben:
voor, zoo
an in Zijn
et iemand
gekomen
drongen, het
onlijk van den
aan.

op Hebr. 5.

ke hogepriester,
menschen voor-
ten behoeve van
in hetgeen de
id God betreft.
slachtoffers te
de zonden.
macht gezind zijn
ouwen en
niet hij ook zelf
is behept.

om juist moet
het volk, zoo
heeft vollen in
de zonden.

te voor zichzelf
d het eereambt,
open wordt door
trouwens ook

ok Christus. Hij
niet de eeraus-
hogepriester in
(dat heeft) Hij
tot Hem gezegd

zigt Gij. Ik heb
reekt.
Hij ook in een
din) zegt.
center in eeuwige
orde van Mel-

(n.l. Christus)
dagen, dat Hij
gebeden en mis-
rd met sterk ge-
en tot Hem, die
dood verlossen
erhoord vanwe-
id.
Hij, alhoewel
gehoorzaamheid
tegenen Hij leidt,
het hoogste punt
rd Hij voor al-
en gehoorzamen,
van eeuwige heil-

door God was
als hogeprie-
orde van Melch-

dezen (Melch-
wij vele din-
en, die mogelijk
ten zijn, daar ge-
len zit in het

hoewel Gij, wat
angaat, lestaans
elt ge weer van
en de grond-
woorden Gods
zigt in den toe-
en, dat ge melk-
niet vaste spij-

eder, die nog bij
heeft geen ver-
t woord der ge-
want hij is een

de volkomenen
vaste voedsel, zij,
er de gewoonte
merkingen heb-
d van kwaad to

bestek al de

aan.

eve voor de
dan; „wordt
(v.). De inlas-
in den grond-
statie tot God.

kan hebben“
oen gedachte,
gezind zijn“

de Stv. weer

k het „ambt“
heide tot zijn

vs. 5. De Stv.

eft verheer-
Het verdient
heide te lezen:
edaan.

oor „verhoord
of. Grosheide:
nheid“.
a geheiligd
oogtepunt

derscheid tus-
(Stv.) en „die
of. Grosheide).
is.

s 14. De Stv.
„die door de

gewooneheid de zinnen geoefend hebben, tot onderscheiding beide des goeds en des kwaads“. Eenvoudiger is de vertaling van Prof. Grosheide: „die een door de gewoonte geoefende opmerkingsgave hebben om goed van kwaad te onderscheiden“.

Vóór wij nog een perikoop afdrukken, brengen wij nog een paar enkele teksten onder de aandacht.

By. Hebr. 9:1.

De Stv. brengt wel wat in verlegenheid met haar: „Zoo had dan wel ook het eerste [verbond] rechten van den [Gods]dienst en het wereldlijke heilighdom“. Maar de vertaling van Prof. Grosheide leidt weer dadelijk uit de impasse: „Zoo had dus ook wel het eerste testament voorschriften voor den eeredienst en het bekende heilighdom, dat aardisch was“.

Ook Hebr. 12:28.

„Daarom, alzoo wij een onbeweeglijk koninkrijk ontvangen, laat ons de genade vasthouden, door dewelke wij welbehaaglijk Gode mogen dienen, met eerbiedingen godvruchtigheid“. Aldus de Stv. „Daarom, nu we een koninklijke heerschappij, die niet wankelen kan, ontvangen, laten we dankbaarheid toonen, om daardoor God te vereeren, gelijk het Hem behaagt, in vroomheid en vrees“. Aldus Prof. Grosheide.

Vooral de verandering van „laat ons de genade vasthouden“ in: „laten we dankbaarheid toonen“ is stellig niet zonder belang.

Ten besluite geven wij nog Hebr. 6:4-12 in beide vertalingen.

4. Want het is onmogelijk, degenen, die ons verlichtgevoert zijn, en de hemelsche gaven gemaakt hebben, en des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn,

5. en gemaakt hebben het goede Woord Gods, en de krachten der toekomstende eeuw,

6. En afvallig worden; (die, zoo ik) wederom te vernieuwen tot bekoering, als welke zichzelf den Zoon van God wederom kruisigen en openlijk te schande maken.

7. Want de aarde, die den regen, meigmaal op haar komende, indrinkt, en bekwaam kruid voortbrengt voor degenen, door welke zij ook geboomd wordt, die ontvangt reën van God;

8. Maar die doornen en distelen draagt, die is verwerpelijk, en nabij de verdoening, welker einde is tot verbranding.

9. Maar geholden! wij verzeeken ons van u betredingen, en met de zaligheid gevoeld, hoewel wij alzoo gesproken,

10. Want God is niet onrechtvaardig, dat Hij uw werk zou vergeten, en den arbeid der heide, die gij aan Zijnen Naam bewezen hebt, als die de heiligen gediend hebt en nog dient.

11. Maar wij begeeren, dat een iegelijk van u dezelfde maarstigheid bewijze, tot de volle verzekerdheid der hoop, tot het einde toe;

12. Opdat gij niet traag werft, maar navolgers zijt dergenen, die door geloof en lijdzaamheid de beloftenissen beërven.

Speciaal de verzen 8, 9, 11 en 12 bevelen wij ter vergelijking aan.

Hiermee is dit deel van ons onderzoek ten einde. Of iemand het niet met al de voorgestelde wijzigingen eens is, doet niets ter zake.

Wanneer er een deputaatschap benoemd wordt om voor een verbeterde vertaling zorg te dragen, zal dat de verschillen wel nauwgezet wikkelen en wegen en wellicht op vele punten met nog een andere vertaling komen.

Twee dingen zijn echter wel gebleken. Vooreerst: dat de Statenvertaling dringend verbetering behoeft.

Vervolgens: dat wij overgenoegzaam voorbereidend materiaal beschikken om thans reeds den arbeid aan te vangen.

= Schrift en Schriftbeschouwing.

V.

De mechanische Schriftopvatting, gelijk die van schismatieke zijde wordt gepropageerd, in weerwil van het met nadruk op teischen van de kwalifikatie „organisch“ voor hun Schriftbeschouwing, ademt alzoo allesbehalve den Bavinck-geest.

Misshien zal men zich beroepen op een „laten“ of op een „officieusen“ Bavinck, gelijk te doen bij sommigen gebruikelijk is, maar onderscheiden malen hebben wij reeds het recht daartoe betwist en ook de gronden daarvoor aangegeven.

Trouwens, waar men van schismatieken kant druk werkt met citaten, ook van Bavinck, lieten wij Bavinck, gelijk hij zich in zijn meest bezonken werk, zijn Dogmatiek zich uitte, spreken.

En dat op een wijze, welke voor geen tweekleuteling vatbaar is.

Iets langer wenschen wij bij Kuyper stil te staan. Hij heeft dit onderwerp herhaaldelijk ter sprake gebracht.

Al wat hij dienaangaande schreef te citeeren, zou de perken van deze artikelenreeks te buiten gaan.

Ook hier moeten wij ons bepalen tot het voornameste.

En dan zal wel niemand ontkennen, dat Kuyper's magistrale „Encyclopaedie der Heilige Godgeleerdheid“ tot zijn rustigste boeken behoort.

Het is niet uit weekbladartikelen ontstaan, maar opzettelijk als boek geschreven.

Daarbij kon hij zich wetenschappelijk geheel laten gaan.

Ieder woord is gewikt en gewogen.

Welnu, in het tweede deel § 53, bl. 519 v.v. handelt hij over het principium Theologiae (het beginsel der Theologie) in werking.

Onder dit principium Theologiae verstaat hij, gelijk uit de vorige paragraaf en ook uit het volgende citaat genoegzaam blijkt, niets anders dan de Heilige Schrift.

Wij zullen daarin enkele spatieseringen aanbrengen en de vrijheid nemen enkele termen, waarvan wij vreezen, dat zij door den niet akademisch gevormden lezer niet aanstonds begrepen zullen worden, vertalen. Men zal het ons niet euvel duiden, dat wij zoo niet doen met alle vreemde woorden.

Hij zegt dan:

Daarom na komen we in deze tweede paragraaf tot de opmerking, dat wie een gegeven object onderzoekt, dit object niet enkel in ruste, maar ook in zijn actie neemt, om eerst zoo tot volledige kennis er van te geraken. Dit tocht geldt ook ten opzichte van de ectypische (voor het menschelijk bewustzijn uitgedrukte) Godskennis, die in de Heilige Schrift ten behoeve der Kerk is nedergelegd. Ook het Woord van God heeft zijn actie. Het is „levend en krachtig en scherpsnijdender dan een tweesnijdend zwaard“, een „hamer die de steenrots te morzelen slaat“. Of ook het werktale een levend zaad, dat wordt uitgestrooid, en dat, al naar gelang van den bodem dien het vindt, ontkiemt, airen schiet en vrucht draagt. De theoloog is er dus volstrekt niet mee al, zoo hij den inhoud van het Woord in ruste geconstateert, geassimileerd (geheel in zich opgenomen) en gereproduceerd heeft, zijn plicht is ook om de werking van dit principium na te speuren, als de fontein springt. De Heilige Schrift toch heeft, nadat zij gereed was, niet stil in een heilige spelonk gerust, om te wachten op den theoloog, die haar zou lezen en haar inhoud wetenschappelijk nistallen; neen, ze is de wereld ingedragen, door lectuur en praedictuur (voorlezing), door kerkopen (verkondiging) en predicatie, in verweer en strijd, en eenmaal in die wereld ingedragen, heeft ze invloed uitgeoefend op den bewustzijnsvorm van den kring, waar ge binnentrad, en zoo is er, niet het minst onder haar autoriteit en ten gevolge van de actie, die ze te weeg bracht, alomme kerkelijke belijdenis ontstaan en kerkelijk samenleven geïnstitueerd. De Heilige Schrift en de Kerk zijn dus geen elkaar vreemde fenomenen (verschijnselen), maar de eerste moet veelmeer als de moeder der laatste worden beschouwd. Niet alsof het Woord zonder meer ooit een Kerk of kerkelijk leven kon stichten. Zulk een inwonend mystieke kracht bezit de Heilige Schrift niet, en het spreekt vanzelf, dat de transcendente (boven-zinnlijke) actie van de wedergeboorte der uitverkorenen met de noetische actie van het Woord moet saamgaan, om de Kerk in deze of gene plaats te doen opkomen, en er in stand te houden. Op dit tweede moment zal dan ook later gewezen worden. Maar hoezeer ook aan dezen geestelijken achtergrond gebonden, is op zichzelf de Kerk-formeering en Kerk-maintenance (handhaving) actie van het Woord niet te loochenen, en kan men, cum grano salis (goed onderscheiden), het erf der Kerk omschrijven, als dat terrein waarop de Heilige Schrift heerscht en haar werking doet.

Doch hieruit volgt dan ook, dat wie op wetenschappelijke wijze de Heilige Schrift poogt te verstaan, en haar inhoud te reproduceeren, deze haar actie en het product van deze actie, niet buiten rekening mag laten, en dat alzoo de theologische wetenschap ook een onderzoek naar de Kerk, haar wezen, haar rechtsafer, haar historie enz. heeft in te stellen. Wie dit verzuimt, heeft zijn object niet volledig onderzocht. Er is dus geen sprake van, dat de kerkgeschiedenis, het kerkrecht en zooveel meer als losse toevoegsels bij de eigenlijke theologische studien bij zouden komen. Integendeel, ze vormen in het theologisch geheel organische en daarom onmisbare ledematen. Al is er toch op zichzelf niets op tegen, dat men de Heilige Schrift met een goudmijn vergelijke, zoo gaat deze vergelijking toch mank, zoodra men de methode der Theologie in haar geheel poogt te overzien. Dan immers is er geen sprake van een rustende, passieve goudmijn die wacht op den delver, maar veelmeer van een door den Heiligen Geest voortgestuwde, en de geesten voortstuwende kracht, die diep haar spoor in het verleden teekende, en nog als een principium vol actie ons uit het levend phaenomenon der Kerk toesprekt.

Wij merken hierbij op:

1o, dat Kuyper hier Heilige Schrift en Woord van God niet scheidt. Hij gebruikt beide termen door elkander.

2o, dat hij den bekenden tekst uit Hebr. 9: „Want het Woord Gods is levend en krachtig en scherpsnijdender dan eenig tweesnijdend zwaard“ niet uitsluitend op het evangelie of de prediking ervan laat slaan, maar hier ook zeer bepaaldelijk op de Schrift. De Schrift is dus niet dood, maar levend.

3o, dat hij er tegen waarschuwt, dat men ooit de meening zou koesteren, als zou men de Schrift ooit als rustend element mogen beschouwen. Zij is levend zaad. Zij is altijd in actie.

4o, dat hij opkomt tegen het gevoelen, als zou de Schrift na haar teboekstelling, iets mechanisch zijn geworden. Zij heeft, nadat zij gereed was, niet stil in een heilige spelonk gerust.

5o, dat hij aan de Schrift wel geen magische of mystieke kracht toeschrijft, waardoor de wedergeboorte zou worden gewerkt, maar wel een noetische, logische, op het bewustzijn berekende, verlichtende, actie, waarmee de wedergeboorte moet samengaan.

6o, dat naar zijn voorstelling deze actie van de Schrift in verbinding met de wedergeboorte de kerk voortbrengt. De Schrift is de moeder der kerk. En dat niet alleen. Maar zij handhaaft ook de kerk.

7o, dat hij er nadrukkelijk op wijst welk misbruik gemaakt kan worden van de vergelijking van de Heilige Schrift met een goudmijn.

8o, dat hij de actie, welke de Schrift ontwikkelt toeschrijft aan een concomitante werking van den Heiligen Geest, of om nog eens zijn eigen woorden te bezigen, zij beschouwt de Schrift als „een door den Heiligen Geest voortgestuwde en de geesten voorstuwende kracht“.

Zoo gaat er dan van de Schrift een levende en een noetische, in het bewustzijn indringende, verstand verhelderende, verlichtende werking uit.

Dat staat wel diametraal tegenover de voorstelling, als zou de Schrift zelf een donker en dood boek zijn en als zou de verlichting des Geestes niet door haar, maar op haar werken, als zou zij zelf nog uitwendige verlichting behoeven.

Van zulke uitspraken staan de werken van Kuyper vol.

Of er nu ook geen uittalingen in voorkomen, waarop men zich in schijn kan beroepen?

Naschrift. In ons vorig artikel staat: „Men is geneigd te vragen: hoe, als de Heilige Geest Zich openbaart door het gesproken Woord, is het dan wel levend en krachtig, maar als Hij het doet door het gesproken Woord, dan niet?“ De tweede maal moet „gesproken Woord“ natuurlijk vervangen worden door „geschreven Woord“.

= Wachten.

Wegens de Universiteitsdagen moeten artikelen van actueelen aard als over den Smaad, Kuyper en zijn nagedachtenis en het Gereformeerde volk op de zgn. Reorganisatie-vergadering aangedaan, en over het antwoord van „De Rotterdammer“ wachten tot een volgend nummer.

HEPP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Het oorzakelijk verband in het gebeuren.

Onze lezer B. te D. deed me nog twee andere vragen.

De eerste daarvan luidt: Hoe moet ik van Christelijk standpunt oordeelen over de spreuk van Democritus: „Niets geschiedt bij toeval, doch alles heeft een reden?“

De bedoeling van de vraag zal wel zijn, of wij, christenen, deze stelling van Democritus al of niet voetstoots kunnen onderschrijven.

En dan luidt het antwoord „ja“ of „neen“, al naar ge 't neemt.

In het afgetrokken, d.w.z. losgemaakt uit het geheel van voorstellingen, waarin ze bij den wijsgeer van Abdera voorkomt, kunnen we haar zonder eenig voorbehoud overnemen.

Op grond van het Woord Gods gelooven en belijden we toch in Zondag 10 van onzen Heidelberg, dat God de Heere „alle schepselen alzoo regeert, dat loof en gras, regen en droogte, vruchtbare en onvruchtbare jaren, spijze en drank, gezondheid en krankheid, rijkdom en armoede en alle dingen, niet bij geval, maar van zijn vaderlijke hand ons toekomen“. En ook, dat die hand onzes Gods, juist omdat ze een „vaderlijke“ hand is, alles wat over ons komt, niet in den blinde beschikt, maar dat doet met een wijsheid, die door gerechtigheid en liefde wordt bestuurd.

Zoo blijft er nergens plaats voor toeval, en heeft alle gebeuren zijn reden in den Raad, in de wijsheid, de gerechtigheid en de liefde Gods.

Doch even beslist als we Democritus' woord onderschrijven kunnen, zoo we het geheel op zichzelf nemen, even ernstig moeten we er tegen protesteerden, als we 't nemen in den zin, waarin deze heidensehe wijsgeer het bedoelde.

Democritus' wereldbeeld toch was materialistisch-pantheïstisch. Hij dacht zich het heelal als een onmetelijke ruimte, die gevuld was met kwaliteitsloze, onzichtbare en onveranderlijke atomen. Deze atomen werden, zoo dacht hij, in beweging gebracht en gedwongen, zich te verbinden of zich